

Wójcik, Zbigniew

Nowe władze Międzynarodowego Komitetu Historii Nauk Geologicznych

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 22/2, 423-424

1977

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Szczytowym punktem jubileuszowych odchodów z okazji 500-ej rocznicy śmierci najwybitniejszego astronoma ery przedkopernikańskiej, J. Regiomontanusa, było sympozjum zorganizowane w Wiedniu przez Uniwersytet Wiedeński i Austriacką Akademię Nauk w dniach 15—17 października 1976 r., Wzięli w nim udział nie tylko historycy z Austrii, NRD, RFN, ale również i z Polski, Węgier i Włoch. W wygłoszonych referatach ukazano królewieckie pochodzenie i środowisko Regiomontanusa (R. Mett), jego lata studenckie w Lipsku (H. Wussing) i jego działalność naukową w Norymberdze (W. Stromer von Reichenbach, E. Pohl) i w Wiedniu (G. Hamann). Ponadto jako tło jego twórczości ukazano ówczesną naukę uniwersytecką Wiednia (F. Gall, M. Folkerts), Padwy i Ferrary (A. Filipizzi), Węgier (L. Bendefy) i Krakowa (J. Babicz, G. Rosińska), jak też ogólny nurt epoki (G. Grössing). Przedstawiono również stan poszczególnych nauk w czasach Regiomontanusa: astronomii (W. Hartne), matematyki (M. Folkerts), a także problemy szczegółowe, jak np. sporządzanie kalendarzy (K. Ferrari d'Occhieppo). Oceniono także miejsce i rolę Regiomontanusa w przyrodznawstwie (F. Schmeidler) i naukach matematycznych (W. Kaunzner) oraz w późniejszym nurcie rozwojowym astronomii (J. Meurers). Problemy te częściowo ukazała wydana przez organizatorów analogicznego sympozjum w RFN publikacja zbiorowa: *500 Jahre Regiomontan — 500 Jahr Astronomie* (Nürnberg 1976).

Józef Babicz

NOWE WŁADZE MIĘDZYNARODOWEGO KOMITETU HISTORII NAUK GEOLOGICZNYCH

W 1967 r. w Jerewanu historycy geologii na specjalnym sympozjum powołali Międzynarodowy Komitet Historii Geologii (INHIGEO) z prof. W. W. Tichomirowem (ZSRR) — jako przewodniczącym i prof. K. Maślankiewiczem (Polska) — jako sekretarzem generalnym. W roku następnym organizacja ta została przyjęta do Międzynarodowej Unii Geologicznej, a także zatwierdzona przez Międzynarodową Unię Historii i Filozofii Nauki.

W 1976 r. na Sesji Międzynarodowej Unii Geologicznej w Australii dokonano statutowych zmian władz Komitetu. Przewodniczącym został prof. R. Hooykaas¹ (Holandia), a sekretarzem generalnym dr M. Guntau² (NRD).

Podczas dziesięcioletniej kadencji poprzednich władz Komitetu INHIGEO dokonano wiele. Zorganizowano m.in. specjalistyczne sympozja w ZSRR, Polsce,

¹ R. Hooykaas był w Polsce w 1965 r. podczas XI Kongresu Historii Nauki. Znałe są jego rozprawy o charakterze filozoficznym. Jedną z nich pt. *Religion and the Rise of Modern Science* z 1972 r. opublikowana została także w tłumaczeniu polskim S. Ławickiego pt. *Religia i powstanie nowożytnej nauki* (Warszawa 1975, Instytut Wydawniczy PAX). Za działalność na polu zbliżenia kulturalnego R. Hooykaas został odznaczony Orderem Polonia Restituta.

Nowy przewodniczący INHIGEO jest autorem szeregu prac z zakresu historii myśli geologicznej, a w tym cennej rozprawy *Catastrophism in Geology, its Scientific Character in Relation to Actualism and Uniformitarianism* (Amsterdam — Londyn 1970).

² Dr Martin Guntau z Freibergu saskiego był kilkakrotnie w Polsce (uczestniczył m.in. w pracach Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki w 1965 r., a także w sympozjum polsko-radzieckim z historii geologii i geografii w 1969 r.). W materiałach XI Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki opublikował rozprawę *Actualism in the History of the Geological Sciences*.

Nowy sekretarz generalny INHIGEO jest wybitnym znawcą twórczości Abrahama Gottloba Wernera.

NRD, Hiszpanii, Kanadzie, Wielkiej Brytanii, Japonii i Australii. Przedyskutowano na nich szereg problemów związanych z ogólnymi zagadnieniami historii nauk geologicznych (główne koncepcje geologiczne), jak i spraw bardziej szczegółowych (np. problem genezy złóż, zagadnienia twórczości K. Lyella, dzieje nauczania nauk geologicznych). Podjęto także starania o opracowanie dzieła zbiorowego poświęconego historii nauk geologicznych.

W pracach INHIGEO historycy polscy uczestniczą od powstania tej organizacji. Wyraża się to nie tylko udziałem prof. Maślankiewicza we władzach, ale także uczestnictwem we wszystkich imprezach naukowych. Polscy historycy nauki o Ziemi poświęcili wiele uwagi organizacji sympozjów polsko-radzieckich z zakresu historii geologii i geografii, z których pierwsze odbyło się w 1969 r. w Warszawie, a drugie w 1972 r. w Leningradzie. Materiały z obydwu sympozjów zostały wydrukowane.

W grudniu 1976 r. z ramienia nowych władz INHIGEO przebywał w Polsce prof. W. W. Tichomirow. W Zakładzie Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN przeprowadził on rozmowy z prof. J. Babiczem na temat organizacji kolejnego sympozjum polsko-radzieckiego, które odbędzie się na przełomie czerwca i lipca 1978 r. we Wrocławiu. Zostanie ono poświęcone w całości dziejom eksploracji geograficznej i geologicznej krajów polarnych.

Nadmienić należy, że członkami Międzynarodowego Komitetu Historii Nauk Geologicznych jest obecnie sześciu polskich historyków nauk o Ziemi. Członkami tej organizacji w 1967 r. zostali: prof. A. Łaskiewicz, prof. K. Maślankiewicz i dr S. Czarniecki. W latach późniejszych korespondentami INHIGEO obrano: prof. A. Gawła, prof. A. Halicką (zmarłą w 1973 r.) prof. A. S. Kleczkowskiego i doc. Z. Wójcika. W 1976 r. członkiem tej organizacji, a zarazem pośrednikiem między INHIGEO i władzami Międzynarodowego Komitetu Historii Myśli Geograficznej, został prof. J. Babicz.

Zbigniew Wójcik